

מקום דוד מן המשתה (כאשר דוד לא יהיה נוכח בסעודת ראש חודש שנהגו לסעוד על שולחן המלך). יהונתן יאמר לשאול כי דוד ביקש ממנו רשות ללכת לבית לחם עירו לזבוח עם משפחתו, ובינתיים דוד יסתתר בשדה, "וְאִם חָרָה יַחַרְהָ לוֹ, דַע כִּי קָלְתָה הַרְעָה מֵעַמּוֹ".

יהונתן סבור ששאול אביו אינו מסתיר ממנו מאומה, אך דוד יודע ששאול מסתיר מיהונתן, כיון ששאול יודע שיהונתן מספר לדוד הכל. יהונתן מבטיח לספר לדוד מה תהיה תגובת שאול אביו על העדרו של דוד מן הסעודה, והם כורתים ברית בה מבקש יהונתן: "וְלֹא תִכְרַת אֶת חֶסֶדְךָ מֵעַם בְּיַמֵּי עַד עוֹלָם".

דוד ויהונתן מסכמים ביניהם מקום מפגש לאחר שלושה ימים, בו תינתן תשובת יהונתן לדוד באמצעות החצים שיהונתן יורה ליד אבן הַאֲזָל.

דוד הסתתר בשדה ונעדר מסעודת ראש חודש, ביום הראשון - "וְלֹא דָבַר שְׂאוּל מֵאוֹמְהָ". אך כאשר נפקד מקום דוד גם ביום השני ממחרת החודש, מברר שאול מדוע דוד המלך לא נמצא, ולאור העובדה שיהונתן אישר לו ללכת לזבוח המשפחתי בבית לחם, "וַיַּחַר אֵף שְׂאוּל בַּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ: בְּנֵי נַעֲוֹת הַמֶּרְדּוּת. הֲלוֹא יָדַעְתָּ כִּי בַחַר אֲתָה לְבָנִי יִשְׂרָאֵל לְבַשְׂתֶּךָ וּלְבַשְׂתָּ עֲרוֹת אֲמֹן" (כ, ל).

את כונת שאול בבטוי 'בן נעוות המרדות', מסבירים המפרשים שתמיד כשבן מורד באביו, מרד בא בעקבות סיבה מסוימת, כגון שהבן חפץ למלוך כבר בחיי אביו ואין לו סבלנות להמתין למותו. אך מרד כמו של יהונתן שחפץ לקחת את המלוכה מידי אביו ולתת אותה לאחר, זו היא מרדות מעוותת שאין לה אחר ורע בהתנהגות בני מלכים.

אבל מה הפירוש "לבושת ערות אמן", מה הענין להזכיר כאן את אמו של יהונתן?

רש"י מביא שם בשם מדרש (שלא הגיע לידינו) - מעשה באשת שאול אמו של יהונתן (ששמה היה אחינעם): המרדות - כשחטפו בני בנימן מבנות שילה שיצאו לחול בכרמים, היה שאול ביישן ולא רצה לחטוף, עד שבאתה היא עצמה והעזיזה פניה ורדפה אחריו. ע"כ.

כותב על כך החתם סופר על התורה (שטרן - פרשת בראשית להפטר מחר חודש): פירש רש"י כי אשתו של שאול חטפתו לשאול. עיי"ש. "ל כי דוד המלך ע"ה נבחר למלך לתקן עולם מחטאו של אדם הראשון כידוע, ודוד מלך ישראל חי וקיים, אמנם שאול סבור כי כבר נתקן על ידו ובזמנו, ומשום הכי חטפתו אשתו דלעתיד לבוא נקבה תסובב גבר, דפסק קללה "ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך" כפירש"י, וחשב שאול משום הכי חוטפתו, וא"כ כיון שכבר נתקן עולם ע"י שאול, אין צורך שוב לבן ישי, אך אם יהונתן בוחר בבן ישי כדי לתקן עולם על ידו, א"כ מה שחטפתו אמו לשאול, הוא לבושת ערותה וחוצפא יתירה. והיינו כי בוחר אתה לבן ישי לבושת ערות אמן כנ"ל ומשו"ה, (שמואל א' כ', ל"א) כי כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר בָּן יִשְׂרָאֵל עַל הָאֲדָמָה וְגו' וק"ל.

להסביר את דברי החתם סופר: בגמרא גיטין (מט:): איתא: אמר ר"ש, מפני מה אמרו כתובת אשה בזיבורית? שיותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להינשא.

כמו כן מצינו, הגמרא בקידושין (ז:): אומר שהאשה מוכנה להתקדש אפילו בכל שהוא - שוה פרוטה בעלמא. כי אמר ריש לקיש: "טב למיתב טן דו מלמיתב ארמל". ופירש רש"י ניחא לה. להיות נקנית בכל דהו בקנין כל שהוא, ואפילו בטובת הנאה בעלמא. טן דו בגופים שונים בעל ואשתו ואפי' אינו לה אלא לצוות בעלמא. עכ"ל. כלומר, אצל האשה הנישואין הם פתרון להפיג את בדידותה, ועל כן, בכל שהוא היא מוכנה להינשא.

אלא שאם רצונה של האשה להתחתן הוא יותר גדול מאשר רצונו של האיש, יש לשאול, מדוע מצינו בקידושין (ב:): תנא רבי שמעון אומר: מפני מה אמרה תורה "כי יקח איש אשה" ולא כתיב כי תלקח אשה לאיש? מפני שדרכו של איש לחזר על אשה ואין דרכה של אשה לחזר על איש. משל, לאדם שאבדה לו אבדה, מי

חוזר על מי? בעל אבידה מחזר על אבדתו. ופרש"י, אבדה, אחת מצלעותיו.

ולכאורה אם האשה היא זו שרוצה להתחתן יותר, מדוע צריך הבעל לחפש אחר האשה ולא האשה אחר הבעל?

על כך מבאר החתם סופר, כי זו הקללה של חטא אדם הראשון "והוא ימשול בך". - אפילו שהאשה רוצה את האיש, הדרך היא שהאיש הוא המחזר אחרי המציאה שלו. אבל לפני חטא עץ הדעת - היה אחרת, והאשה היתה מחפשת אחר הגבר, כמו שאומר בעל הטורים, איך שיכנעה חוה את בעלה - אדם הראשון לאכול מעץ הדעת? אומר בעל הטורים, הייתה מכה בו, שיאכל וישמע בקולה... בבחינת 'והיא תמשול בו', ולכן לעתיד לבוא נחזור למצב של קודם הקללה, ועל זה נאמר "נקבה תסובב גבר".

שאול סבר שאשתו אחינועם רדפה אחריו, כיון שהוא זכה כבר לתקן את חטאו של אדם הראשון וממילא סרה לה הקללה של "והוא ימשול בך". אבל אם יהונתן רוצה לתת את המלוכה לדוד המלך שהוא מתקן את חטאו של אדם הראשון, ולכן אדם הראשון נתן שבעים שנה מחייו לדוד המלך, והוא חי רק 930 שנה, נמצא שעדיין לא תוקן חטאו של אדם הראשון, והתנהגותה של אחינועם שרדפה אחר שאול אינה ראויה, ועל כך בא שאול בטענה ליהונתן בנו.

זהו ביאורו הנפלא של החתם סופר.

ולכן מצינו גם אצל לאה ותצא לאה לקראת יעקב... וגם תמר היא יוצאת לקראת יהודה, ורות היא יוצאת לקראת בועז - מה הקשר בין כל הנשים הללו? מלאה יצא יהודה וממנו יצא המשיח וגם מתמר יצא המשיח וגם מרות יצא המשיח הן הנשים שמסמלות את הגאולה ובזמן הגאולה לא יהיה עוד - 'והוא ימשול בך' אלא האשה תפנה לבעל ולא רק הפוך.

יש להוסיף על דבריו, מדוע אמר שאול כן דווקא בעת הזו, דהיתה זאת סעודת ראש חודש, והלבנה בחידושה מסמלת את מלכות בית דוד, כמו שמצינו בגמרא ראש השנה (כה:): "אמר ליה רבי לרבי חייא זיל לעין טב וקדשיה לירחא, ושלח לי סימנא, דוד מלך ישראל חי וקיים". ופירש רש"י: "דוד מלך ישראל - נמשל ללבנה, שנאמר בו כסאו כשמש נגדי כירח יכון עולם".

אם כן טען שאול ליהונתן בנו, שבכך שמניח לדוד המלך לילך לסעודת ראש חודש, הוא מפסיד בזה את המלוכה. שכן מצות המלך היא להכרית את זרעו של עמלק, וקיימא לן (בראשית רבה עג, ז. שם עה, ה. ושם צט, ב:): "דא"ר פנחס בשם ר"ש בר נחמן מסורת היא שאין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל". והיה יכול להתקיים המלוכה ביד בניה של רחל - שאול המלך אך כיון שהיה חטאו בענין המלוכה, נטלה משאול המלוכה וניתנה לדוד לעולם, וגם לעתיד לבוא משיח בן דוד הוא מלך המשיח, ומשיח בן יוסף יהיה משנה למלך.

מעשה ביהודי שבא לפני האר"י הקדוש וסיפר בפניו על זוגתו שירודת לחייו, כך עד שאיננו מסוגל לסבול זאת יותר. אמר לו האר"י הקדוש, דע לך שבגלגול קודם הסדר היה הפוך, אתה הוא זה שירד לחייה, אתה היית ה'מציק', וכעת נשלחת לעולם כדי לתקן את המעוות. כל צער ובזיון שאתה מקבל ממנה אתה מטהר ומתקן את נשמתך. היהודי חזר לביתו מעודד ומלא תקווה. הוא היה מוכן לקבל את הבזיונות, החירופים והגידופים שהשמיעה כלפיו. ואדרבה, ככל שהיתה מחרפת אותו יותר ויותר היה שמח יותר.

במשך הזמן הבחינה האשה בשינוי הקיצוני שהתחולל אצל בעלה, הוא אינו מגיב לצעקותיה, ואדרבה, הוא משלים עם הכל בענוות חן ובסלחנות. היא הבינה כי ודאי יש דברים בגו, ושאלה את בעלה מה יום מיומים?

בתחילה סירב לענות, אך כאשר הפצירה בו הוא סיפר לה את שהיה. "הייתי אצל האר"י הקדוש והוא אמר לי כי את התיקון שלי". האשה הגיבה בחמת זעם: "אני אהיה התיקון שלך? ! בחלומות שלך! מהיום ואילך אתנהג כאשה למופת כמו האישה הכי טובה בעולם ובלבד שלא יהיה לך תיקון".

בשומעו את דבריה, רץ האיש בחדרה לביתו של האר"י הקדוש וסיפר לו על 'צרתו' החדשה. "היא לא מסכימה להיות התיקון שלי".

הרגיע ופייס אותו האר"י הקדוש באומרו: "אל דאגה זה עתה סיימת את פרק ה'כנגדו' ומעתה מתחיל פרק 'העזר'. הסיבה שהיא נהגה כפי שנהגה הייתה כדי לזכך את מידותיך, משהגעת לתכלית אינך צריך יותר תיקון זה. וסר עוונך וחסאתך תכופר".

היה זה באותן שנים כשהוריו של רבי שלמה זלמן היו דלים ממש ובבית לא היה כמעט דבר, ואבי המשפחה הגאון רבי חיים לייב נאלץ למצוא מקורות הלוואה שיסייעו בעדו ולו במעט בעבור מחיית בני המשפחה.

כעבור זמן מה כשהגיעו הנושים לקבל את כספם בחזרה, לא היה בידי להשיב את הממון, ובלית ברירה נאלץ לא אחת להשיב להם משכון או תמורה מכלי הבית המועטים שהיו עמו.

אותו יום שלישי לא יישכח מזכרונו – העיד לימים רבי שלמה זלמן – כשהגיעו הנושים וביקשו לקחת משכון בעד תשלום דמי החוב, ובבית כבר לא היה כמעט דבר. אמא הביאה את כל תכשיטיה וכלי הכסף המעטים שהיו ברשותה, והם נכנסו לביתם ולקחו את ספרי הקודש הלא מעטים שהיו בבית, היו אלה הספרים בהם למד אביו הגדול רבי חיים לייב עם בניו לחכמם וללמדם.

או אז פרצה אמו בבכי, ובעקבותיה הילדים שראו זאת מבלי יכולת לסייע, כשאמו אומרת בתפילתה: "רבש"ע, על הכל אני מוכנה לוותר ואין לי צורך בכלים שיקלו עלי בחיי, אבל את ספרי הקודש, אלה שבעלי הגדול לומד עמם עם בניו ומגדל בכך את ילדינו בדרך העלייה, על זה אינני יכולה לוותר בשום אופן", ופנתה בדמעות שלישי רבש"ע שיסייע עמה...

אותן דמעות ורתחות שיצאו מלבה הפועם של האם המסורה, שהראתה יותר מכל מהו ערכה של לימוד התורה בספרי הלימוד, החדירו בלב הינוקא שלמה זלמן מהי אהבת התורה שאינה יודעת גבול, מהו ערך החיים האמתי לעומת דברים שאינם כה אמתיים וחשובים בעיני האדם.

מני אז החליט רבי שלמה זלמן להשקיע כל עתותיו בהעמקת התורה ויגיעתה... דמעותיה של אם.

ויש לומר כי אהבתה של אמו של רבי שלמה זלמן לספרי הקודש, נבעה מעשה אחר שהיה בצעירותה כפי שהובא בספר קול חוצב: בצעירותם של רבי חיים לייב אויערבאך זצ"ל ורעייתו הרבנית צביה ע"ה (הוריו של רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל), היה רעב נורא בירושלים. אפשר היה למשש את המחסור בידים. פתאום הבחינה הרבנית שבעלה הוסיף עוד ספר לארון הספרים. הוא רכש ספר נוסף ב"דמים" יקרים.

העיניים של שלמה זלמן הקטן משוועות ללחם שחור, ומי יודע אם אין כבר חשש של פיקוח נפש. כאבה. בצר לה, החליטה להיוועץ עם אימה.

"בתי הצעירה", הסבירה האם לביתה, "אנו נמצאים בתקופה קשה מאוד מבחינה כלכלית. תארי לעצמך אם בעל היה מתפרנס מחייטות, והיה מוצא מכונה חדישה "מציאה של מכונה", שאפשר לתפור בה חמש בגדים ביום במקום בגד אחד, וודאי היית שמחה. אם בעלך היה סנדלר והיה קונה מכשיר שמתקן נעליים בחצי הזמן, ודאי היית שמחה על המציאה, היית מאושרת. תורה, זה המקצוע של בעלך!"

תיקון שובבי"ם ת"ת

אי"ה ביום רביעי הקרוב כ"ה שבט תשפ"ד, יתקיים תיקון פ"ד תעניות המסוגל מאוד, אשר כתב על כך האר"י הקדוש: "הנה התיקון ההוא יועיל לנקות לו עונו שלא יכנס לגיהנם ושימחלו לו עוונותיו אלו".

התיקון יערך בבית הכנסת 'משכן הכהנים' רחוב שדרות הציונות 20 תל אביב – צפון.

לפני התיבה יעבור הר"ר איתי חיים בן אהרון.

התיקון מיועד לגברים ונשים!

13:30 תחילת התיקון.

16:00 תפילת מנחה וענונו על פי כוונות הרש"ש

הקדוש.

17:20 תפילת ערבית.

למתענים יש לקבל את התענית ביום שלישי בתפילת מנחה

לפרטים: 0587113343

מנהג רבותינו הקדושים לומר בעת פתיחת הארון אחר אמירת "ברוך שמי" נוסח קבלה זו בחג השבועות ובשבתות יתרו ואתחנן (מובא בליקוטי צב"ל):

הריני מקבל עלי קבלת התורה הקדושה שנתנה לנו בהר סיני על ידי משה רבינו עליו השלום, והריני מקבלה מחדש קבלה גמורה וחלוטה, וקבלה זו בכל ליבי ומאודי ונפשי, וקבלה זו בלי שום אונס והכרח כלל, וקבלה זו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, וקבלה זו עלי ועל זרעי וועל זרע זרעי עד סוף כל הדורות, וקבלה זו על דעת רבי שמעון בר יוחאי הקדוש, ועל דעת רבי אלעזר בנו, ועל דעת יותם בן עוזיה, ועל דעת רבי יצחק לוריא אשכנזי הקדוש, ועל דעת רבינו ישראל בעל שם טוב הקדוש, ועל כל אבותינו הקדושים, ופי כפיהם והודעתי כהודעתם והריני סומך עליהם דרך כלל ופרט, בכלל כל ישראל הכשרים אמון נצח סלה ועד.